

Hyvinvoinnin toimiala

Toimialan/toimielimen toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin toimialan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille varhaiskasvatus-, koulutus- ja nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Lisäksi toimiala vastaa kaupungin tasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja kuntalaisosallisuuden koordinoinnista. Hyvinvointipalvelut koordinoivat kaupungin tasolla ehkäisevää päihdetyötä, hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman laatimista, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimista sekä Lapsiystävällinen kunta -mallin toteutumista. Hyvinvointipalvelut tekevät kiinteää yhteistyötä mm. hyvinvointialueen, oppilaitosten sekä alueella toimivien yhteisöjen ja järjestöjen kanssa.

Katsaus toimintavuoteen 2025

Vuonna 2025 toimialalla jalkautettiin vuonna 2024 päätettyjä talouden sopeuttamisen päätöksiä. Toimialalla on pystytty toimenpanemaan päätetyt sopeutustoimet lähes täysimääräisesti.

Vuonna 2025 Joensuussa syntyi 548 lasta, joka on 38 lasta enemmän kuin vuonna 2024. Syntyvyyden lasku Joensuussa on viime vuosina tasaantunut ja syntyvyys näyttää asettuvan 500–550 lapsen välille. Muutos 2010-luvun alkuun on kuitenkin niin merkittävä, että varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluissa palvelutarjonnan ja palvelutarpeen epäsuhta jatkuu jo tehdyistä palveluverkkopäätöksistä huolimatta tulevina vuosina. Kaupungin eteläisellä alueella tehtiin palveluverkkotarkastelu ja lopputuloksena Reijolan koulu lakkautetaan, Niittylahden vanha koulu puretaan ja tilalle rakennetaan uusi 2-sarjainen koulu ja 3 ryhmäinen päiväkotitoiminta. Lisäksi Reijolaan rakennetaan 5 ryhmäinen päiväkotitoiminta Yhteisötilan yhteyteen. Alueelta lakkautetaan tulevaisuudessa vanhoja päiväkotitoimintoja, jotka uudet tilat korvaavat. Vuonna 2025 tehtiin myös päätös Naljakan uuden 5 ryhmäisen päiväkodin rakentamisesta.

Toimialan investoinneista vuonna 2025 merkittävimpiä olivat kaupungintalon remontti museo Elieliksi, joka aukesi marraskuussa 2025. Taidemuseon remontti aloitettiin vuonna 2025 ja remontin odotetaan valmistuvan vuoden 2026 lopulla. Lisäksi Hammaslahteen valmistui uusi alakoulu, jonka kanssa samoissa tiloissa toimii kirjasto sekä nuorisotila.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2025

Strateginen painopiste: Vakaan ja vastuullisen talouden Joensuu				
Tavoitelinjaus: Parannamme tuottavuutta ja palveluja digitalisaation ja tietojohdamisen keinoin. Digikyvyyden kehittämiseksi laaditaan digitalisaation kehitysohjelma. Kaupunki edistää tietoliikenneyhteyksien saatavuutta harkitusti kuntarahoitusosuuksin alueilla, joilla markkinaehtoisuus ei toteudu.				
Toiminnallinen tavoite 2025	Mittari ja tavoitetaso 2025	Vastuutaho	Toteutuma	Toteuma
Joensuun kaupungin digiohjelman toteutus etenee ohjelman mukaisesti	Ohjelmassa vuodelle 2025 määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet projektikorttien mukaisesti	Kaikki tulosalueet	Osa projekteista myöhästyi kaupungista riippumattomista syistä.	Toteutui osittain

Strateginen painopiste: Osallisuuden, menon ja meiningin Joensuu				
Tavoitelinjaus: Edistämme Jokaisen Joensuuta. Vahvistamme asukkaiden sekä järjestöjen osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia. Olemme osallisuuden ja kumppanuuden edelläkävijä. Mahdollistamme osallisuuden kokemuksen kaikenikäisille ja erityisryhmille. Kehitämme osallistavaa budjetointia. Luomme monikulttuurisia kohtaamispaikkoja, joissa syntyy vuoropuhelua esimerkiksi kirjastojen yhteyteen. Rakennamme kokeilevaa toimintakulttuuria. Teemme vaikuttavaa ja monialaista yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.				
Toiminnallinen tavoite 2025	Mittari ja tavoitetaso 2025	Vastuutaho	Toteutuma	Toteuma
Lisätä sidosryhmien ja kuntalaisten tietoisuutta kaupungin soveltavan liikunnan palveluista ja koordinoinnista sekä tehostaa seniorikortin markkinointia.	Verkon ja toimintamallin luominen liikuntapalvelujen ja eri toimijoiden välille	Liikuntapalvelut	Luotu pitäjiä, kirjastojen ja kansalaisopiston kanssa yhteistyössä tapahtuvan yhteisen viestinnän periaatteet ja lisätty yhdistysten suuntaan tapahtuvaa viestintää. Markkinoitu seniorikorttia mm. kuntosali- ja laiteopastusten sekä erilaisten tapahtumien yhteydessä.	Toteutui
Vakiinnuttaa liikuntaneuvonta ja vertaisohjatun toiminnan koordinointi osaksi kaupungin palveluita.	Sujuvan palveluketjun ylläpito ja kehittäminen.	Liikuntapalvelut	Vakiinnutettu liikuntaneuvonta osaksi kaupungin palveluita ja luotu palvelukuvaukset avoimelle liikuntaneuvonnalle. Luotu toimintamalli ikäihmisille kohdistetun vertaisohjatun toiminnan koordinoinnille.	Toteutui

Tavoitelinjaus: Vahvistamme Joensuun tunnettuutta tapahtumakaupunkina yhdessä suurtapahtumakumppaneiden kanssa. Etsimme Joensuuhun uusia valtakunnallisia suurtapahtumia. Luomme mahdollistavan tekemisen meiningin, jossa tekijät ja kokijat kohtaavat. Karjalaisuus näkyy vahvasti. Vieraanvaraisuutemme on voimavara.				
Toiminnallinen tavoite 2025	Mittari ja tavoitetaso 2025	Vastuutaho	Toteutuma	Toteuma
Kulttuuripalveluiden monimuotoisuuden hyödyntäminen ja yhteistyön lisääminen eri tahojen kanssa.	Kulttuuriohjelman luominen Joensuun kaupungille yhteistyössä Maakuntaliiton ja vapaan kentän kanssa.	Kulttuuripalvelut	Kulttuuriohjelman päivitys on alkanut, valmistuu vuoden 2026 aikana.	Toteutui osittain

Tavoitelinjaus: Kulttuuri kuuluu kaikille tuottaen hyvinvointia ja elinvoimaa. Kulttuuri ja luovuus nähdään henkisenä voimavarana, joka lisää ihmisten vuorovaikutusta ja osallisuutta, vahvistaa kaupunkimme ainutlaatuisuutta, sekä tukee yrittäjyyttä, työllisyyttä ja kotoutumista.				
Toiminnallinen tavoite 2025	Mittari ja tavoitetaso 2025	Vastuutaho	Toteutuma	Toteuma
Kulttuurista hyvinvointia	Tapahtumien lukumäärä 5 % enemmän peruspalveluissa	Kulttuuripalvelut	Kesällä järjestettiin vapaapääsyisiä tapahtumia, jotka jatkuivat vilkkaana syyskaudelle.	Toteutui
	Kulttuurin TEA-viisarin tavoitetaso vähintään valtakunnallinen keskiarvo.	Kulttuuripalvelut	Kulttuurin TEA-viisarin tulokset toteutuivat hienosti. Valtakunnan keskiarvo oli 77 pistettä ja Joensuu sai 84 pistettä.	Toteutui
Kulttuurista elinvoimaa	Kulttuuripalveluiden kumppanuussopimukset mahdollistavat yhdistyksille jatkuvuutta sekä toiminnan kehittämistä.	Kulttuuripalvelut	Kumppanuussopimuksien uusi kausi alkaa ensi vuoden alusta. Haku kumppaneiksi toteutetaan syyskaudella. Päätävä lautakuntaelin muuttui kulttuuri- ja liikuntalautakunnasta hyvinvoinnin ja osallisuuden	Toteutui

			edistämisen lautakuntaan 1.6.2025 alkaen. Kumppanuussopimuksien kausi muuttui 2 +2 entisen kolmivuotiskauden sijaan.	
Mahdollisuuksia kulttuurille	Yhteistyön tiivistäminen eri kulttuuritahojen kanssa -> kulttuuriohjelma -> poikkitaide.	Kulttuuripalvelut	Yhteistyötä tapahtumasisältöjen osilta on innovoitu eri taiteenalojen ja -toiteuttajien kanssa läpi vuoden.	Toteutui

Strateginen painopiste: Osallisuuden, menon ja meaningin Joensuu				
Tavoitelinjaus: Jatkamme Urheilukaupunki Joensuu-ohjelman toimeenpanoa. Edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tukemalla kaiken ikäisten liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa sekä panostamme laaja-alaisesti ennaltaehkäisevään toimintaan. Kehitämme liikkumisen olosuhteita koko kaupungin alueella. Mehtimäen aluetta kehitetään Suomen hienoimmaksi keskellä kaupunkia sijaitsevaksi toiminnan ja palvelujen keskittymäksi. Toimimme ikäihmisten turvallisen ja aktiivisen arjen edistäjänä, ja toteutamme perheliikuntamarkkinointia perheellisille.				
Toiminnallinen tavoite 2025	Mittari ja tavoitetaso 2025	Vastuutaho	Toteuma	Toteuma
Luoda kaupungin liikuntatoimijoista koostuvalle verkostolle (Liikkuva Joensuu) yhteinen visio ja ohjelma liikuntaaktiivisuuden ja urheilumenestyksen edistämiseksi (2026-29)	Yhteisen ohjelmatyön koordinaointi	Liikuntapalvelut	Luotu Liikkuva Joensuu -verkoston yhteinen toimintajatus ja tavoitteet, jotka ohjaavat yhteisten liikuntaaktiivisuutta ja urheilumenestystä edistävien toimenpiteiden asettamista.	Toteutui
Tarkentaa Mehtimäen hyvinvoinnin ja liikunnan testausaseman toiminnan keskeiset vastuut, tehtävät ja työnjako	Testausaseman toimintamallin pilotointi	Liikuntapalvelut	Luotu toimintamalli Mehtimäen hyvinvoinnin ja liikunnan testausaseman keskeisistä vastuista, tehtävistä ja työnjaosta.	Toteutui
Varmistaa Mehtimäen testausaseman ja Mehtimäen	Yhdessä Liikkuva Joensuu -verkoston ja hanketoimijoiden kanssa	Liikuntapalvelut	Jätetty rahoitushakemus Sport & Health IQ Mehtimäki -	Toteutui

alueen kehittämisen jatkuvuus.	suunnitella jatko-hanke Mehtimäen testaus-asema -hankkeelle		ryhmähankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää Mehtimäen testausasemaan kytkeytyvää TKI-toimintaa ja verkostoa.	
--------------------------------	---	--	---	--

Tavoitelinjaus: Mahdollistamme matkailun kasvuloikan panostamalla saavutettaviin ja digitaalisesti myytävissä oleviin tapahtumiin, kulttuuriin sekä urheiluun. Nämä vetovoimatekijät yhdistettynä kestävästi kehittyviin luontokohteisiin ja ohjelmapalveluihin hyödyttävät alueemme matkailuliiketoimintaa ja investointeja.

Toiminnallinen tavoite 2025	Mittari ja tavoitetaso 2025	Vastuutaho	Toteuma	Toteuma
Kulttuuri vetovoimatekijänä	Kulttuuritapahtumien tuottaminen ja sisältösuunnittelu.	Kulttuuripalvelut	Saavutettavia, osallistavia ja elämyksiä tuovia tapahtumia tehtiin läpi kulttuuripalveluiden. Tapahtumat luovat töitä taiteen alalle ja tuovat kerrannaisvaikutuksia eri muodoissa kaupungille myös asiakaskunnan / yleisön kautta.	Toteutui

Tavoitelinjaus: Edistämme kirjastopalveluilla ja kansalaisopistolla monipuolista elinikäistä oppimista, aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta, sekä oman hyvinvoinnin edistämistä. Kirjastot turvaavat monilukutaitoa ja lukuintoa.

Toiminnallinen tavoite 2025	Mittari ja tavoitetaso 2025	Vastuutaho	Toteuma	Toteuma
Sivistyksen ja koulutuksen edistäminen	Kansalaisopiston kurssitarjonnan monipuolisuuden sekä kirjastopalveluiden saavutettavuuden ja lukemiseen innostavan otteen takaaminen -> osallistuja-, kävijä- ja lainausmäärätilastointi	Kulttuuripalvelut	Asiakaslähtöinen ajattelu on niin kansalaisopiston kurssitarjonnassa kuin kirjastopalveluiden lukemiseen innostavan toiminnan kanssa. Lukutaitotyö on aloitettu kirjastopalveluissa vuonna 2025. Henkilökunnan rekrytoinneissa on otettu huomioon lukutaitotyöhön liittyvä osaaminen.	Toteutui

660 Kulttuuripalvelut

Tilivelvollinen: kulttuurijohtaja Katriina Leppänen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Taide ja kulttuuri ovat osa hyvää elämänlaatua ja ovat ihmisten kulttuurihyvinvoinnin perusta. Kulttuuripalvelut mahdollistavat toiminnallaan kulttuurin ja taiteen elämyksellisen kohtaamisen ja kokemisen sekä omaehtoisen itsensä kehittämisen. Kulttuurihyvinvointi on tärkeä osa-alue ihmisten kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa sekä mielen huoltovarmuuden vahvistamisessa.

Kulttuuripalveluiden toiminta on laajaa kulttuurillista kasvatus-, sivistys- ja opetustyötä sekä harrastustoimintaa mahdollistavaa. Kulttuuripalvelut tuottavat vapaapääsyisiä ja maksullisia kulttuuritapah- tumia. Kulttuuripalveluiden tulosalue tekee tiivistä yhteistyötä siihen kuuluvien yksiköidensä kesken, kaupungin eri tulosalueiden kanssa kuin myös avustuspiiriin kuuluvan kulttuurin laajan kumppanuus- verkoston sekä eri yhdistyksien, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa. Kulttuuripalveluiden kautta tehdään ylimaakunnallista yhteistyötä, joka mahdollistaa vaikuttavia kokonaisuuksia ja tiedon jakamisen.

Kulttuuripalveluiden tulosalue muodostuu seuraavien yksiköiden toiminnoista: Yleinen kulttuuritoi- minta, Lastenkulttuurikeskus, Joensuun konservatorio, Joensuun seudun kansalaisopisto, Joensuun seutukirjasto, Joensuun kaupunginorkesteri sekä Joensuun museot - Pohjois-Karjalan museo, Jo- ensuun taidemuseo Onni ja Joensuun bunkkerimuseo.

Seutukunnallinen yhteistyö ja vastuutehtävät ovat osa Joensuun kulttuuripalveluiden toimintaa. Jo- ensuun seudun kansalaisopiston sekä seutukirjaston toimialueeseen kuuluvat Joensuun lisäksi Kon- tiolahti, Liperi, Outokumpu ja Polvijärvi. Seutukirjasto toimii Pohjois-Karjalan alueellisena kehittämis- kirjastona. Joensuun museot toimivat puolestaan Pohjois-Karjalan alueellisena vastuumuseona. Seutukunnallista yhteistyötä tekee myös konservatorio myyden musiikkiopistopalveluita Kontiolah- delle. Joensuun konservatorio vastaa musiikin laajan oppimäärän opetuksesta sekä musiikin amma- tillisen toisen asteen koulutuksen toteuttamisesta. Taiteen perusopetuksesta sekä yleisestä sivistys- työstä vastaa Joensuun seudun kansalaisopisto. Alueellisena toimijana toimii myös Joensuun kau- punginorkesteri, joka saa toimintaansa tukea opetus- ja kulttuuriministeriöltä niin kuin myös muut kulttuurin yksiköt saavat tukea toimintaansa valtiolta mm. valtionosuusjärjestelmän kautta yleistä kulttuurihyvinvointityötä lukuun ottamatta.

Lastenkulttuurikeskus koordinoi aktiivisesti maakunnallista lastenkulttuuriverkostoa. Kulttuuripalve- luiden yhtenä hyvin tärkeänä tehtävänä on lasten ja nuorten kulttuurikasvatuksellinen työ niin Kult- tuuripolku –ohjelman kuin kirjastopalveluiden koululaisvierailuiden kautta. Myös yhdistyksien ja jär- jestöjen sekä taiteilijoiden ja luovan alan työryhmien tukeminen on ollut kulttuuripalveluiden yksi tär- keä tehtävä. Yleisen kulttuuritoiminnan kautta tuettiin eri tahoja jakamalla mittava määrä vuonna 2025 kulttuuriavustuksia. Kulttuurin kumppanuussopimuslaisia oli 21 tahoa, joiden kolmivuotisiin so- pimuksiin sisällytettiin vapaa pääsyisen tapahtuman järjestäminen kerran vuodessa. Tämä oli mah- dollistava toimenpide kulttuurin saavutettavuuden ja osallistavuuden parantamiseksi kaupungissa osana kulttuurilain velvoittavaa toimintaa. Kulttuuripalveluiden avustukset muuttuivat hyvinvointi- ja osallisuuslautakunnan alaisuuteen uuden valtuustokauden myötä eli kesäkuusta 2025.

Katsaus toimintavuoteen 2025

Kulttuuripalveluiden kokonaisuus teki vaikuttavaa ja tuloksellista toimintaa vuonna 2025. Voitaneen todeta, että kulttuurin nousujohteisuus jatkuu. Kävijämäärä kokonaisuutena oli saman suuntainen kuin vuonna 2024, vaikka Taidemuseo oli koko vuoden peruskorjauksessa ja Pohjois-Karjalan museo avautui uusiin tiloihin lokakuun alussa. Kulttuurin voimaannuttava vaikutus tulee ilmi kulttuurin yksiköiden toiminnassa sekä asiakaskyselyiden kautta.

Yleinen kulttuuritoiminta ja lastenkulttuurikeskus

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti pienavustuksista kulttuuritapahtumiin, kulttuurin projektiavustuksista, Kiihtelysvaaran kulttuurirahaston avustuksista ja taiteilijan työtila-avustuksista 26.2.2025 ja jakoi avustuksia yhteensä 40 052 €. Hakemuksia tuli yhteensä 51, joka on enemmän kuin vuonna 2024 (42). Myönteisen avustuspäätöksen sai 27 hakijaa (myöntöprosentti 53 %). Helmikuussa päätettyjen avustusten lisäksi kulttuuriavustuksiin kuuluvat kulttuurin kumppanuussopimukset (204 250 €), joita on vuosille 2023–2025 myönnetty 21 taholle. Vuonna 2025 kumppanit järjestivät erityyppisiä tapahtumia, konsertteja, näyttelyitä, työpajoja yhteensä 1674 kappaletta ja niissä on ollut 325 530 kävijää. Toimintavuoden 2025 aikana kulttuuriavustukset siirtyivät kulttuuri- ja liikuntalautakunnalta hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen lautakunnan alle.

Kulttuuritapahtumia järjestettiin monipuolisesti koko vuoden ajan. Määrällisesti tapahtumia toteutettiin enemmän kuin edellisenä vuonna (v. 2024 55 tapahtumaa v. 2025 91 tapahtumaa). Vastaavasti kävijämäärä jäi pienemmäksi (v. 2024 15 387 kävijää ja v. 2025 12 711 kävijää). Kävijämäärän pienempi määrä suhteessa tapahtumien määrään johtuu toiminnan painopisteistä sijoittaa tapahtumia tasaisesti Joensuun alueelle ja järjestää erityisesti matalan kynnyksen saavutettavia tapahtumia. Tapahtumista järjestettiin Joensuun kaupunkikeskustassa 50,55 %, esikaupunkialueilla 8,79 % ja pitäjissä 40,66 %.

Kulttuuritupsahduksia toteutti yhteensä 12 eri toimijaa ja 49 eri toteutusta. Lisäksi järjestettiin kolme kaupunginosatapahtumaa, kaksi Pitäjissä soi! konserttikiertuetta (Veila ja Armas E. Leopold) sekä yhteistyössä konservatorion ja kansalaisopiston kanssa Pitäjillä porukassa työpajoja ja konsertteja.

Yleinen kulttuuritoiminta vastaa Joensuun kaupunkikeskustassa toteutettavien kansalaisjuhlien koordinoinnista. Sotien 1939–1945 Joensuun perinnetoimikunnan kanssa on sovittu työnjako juhlien järjestämisestä ja juhlien talous kulkee yleisen kulttuuritoiminnan budjetin kautta. Sotien 1939–1945 Joensuun perinnetoimikunta järjestää kansallisen veteraanipäivän, kaatuneitten muistopäivän juhla-lallisuudet sekä kunnianosoitukset sankarihautoilla itsenäisyyspäivänä Joensuun kaupunkikeskustassa. Lisäksi järjestettiin kansallisen veteraanipäivän juhla Heinävaaran yläkoulun oppilaille. Yleinen kulttuuritoiminta vastasi itsenäisyyspäivän päiväjuhlasta Carelia-salissa.

Muiden tapahtumien osalta kulttuuripalvelut vastasi Joensuu-päivän koordinaatiosta ja oli mukana toteuttamassa 23.2.Taiteen tila ja tilanne -keskustelutilaisuutta yhdessä Taiken kanssa ja järjesti 18.3. Kulttuurillisen vaalipaneelin konservatorion konserttisalissa.

Joensuun Yö järjestettiin 15.8. Joensuun Kaupunkikeskustayhdistys Virta järjestää tapahtuman ja yleinen kulttuuritoiminta rahoittaa tapahtuman järjestämistä vuositasolla 20.000 eurolla. Teimme tiivistä yhteistyötä Virran kanssa ja tapahtuma onnistui erinomaisesti, kävijämäärä oli noin 26 000.

Kuntalaiskysely toteutettiin vuonna 2025 ja sillä kerättiin kokemuksia ja palautetta kaupungin kulttuuripalveluiden käytöstä. Kysely oli suunnattu Joensuussa ja sen lähialueilla asuville. Kyselyn vastaukset antoivat arvokasta pohjatietoa kulttuuripalveluiden kehittämiseen Joensuussa.

Kevään 2025 aikana kaikissa pitäjissä järjestettiin yhdessä osallisuuden ja INNO-hankkeen kanssa Pitäjien pyöreät pöydät-tilaisuuksia. Niissä keskusteltiin yhdessä asukkaiden kanssa, millaisia toiveita alueilla on kulttuuritapahtumien sisällöistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä yleisavustus lastenkulttuuriverkoston vuoden 2025 oli aiempia vuosia suurempi. Toimintasuunnitelman mukaisesti saatua rahoitusta ohjattiin koulujen ja päiväkotien lukemaan innostaviin sisältöihin, yhteishankintoihin jäsenkuntien alueella sekä yhteistyökokeiluun Siun soten neuvolatoiminnan kanssa. Lastenkulttuuritoiminta tavoittikin Joensuussa ennätysmäärän osallistujia, tapahtumissa (331 tapahtumaa) oli yhteensä kaikkiaan 11 756 osallistujaa.

Koululaisten kulttuuripolku toteutettiin aiempien vuosien tapaan tiiviissä yhteistyössä kulttuuri- ja taidelaitosten kanssa. Ekojen kirjastovierailut, Kakkosten taidetällit, Kolmosten konsertti ja kirjavinkaukset toteutettiin yhteistyössä seutukirjaston ja kaupunginorkesterin kanssa. Kolmosten konsertissa esiintyi Marzi Nyman ja kirjaan perustuva konsertti Avain hukassa liittyi lukemaan innostamisen teemaan. Vitosten perinnepulahdus ja Kutosten kuviseikkailu suuntasivat molemmat syyskaudella Museo Elieliin. Museoiden tilamuutosten takia keväällä 2025 ei ollut kulttuuripolkutoimintaa, mutta museon taitavan suunnittelun avulla kulttuuripolku tavoittaa molemmat ikäluokat ja museovierailut järjestyvät kaikille lukuvuosittain. Nelosten kulttuurituunaus oli lastenkulttuurin omaa tuotantoa ja sisälsi koulun tiloissa toteutettavan tanssityöpajan.

Seiskojen tähtitehdas vei mediapajat yläkouluille ja lisäksi Kulttuuri itää hankkeen kautta saatiin teatteriesitys kolmelle maaseutualueen yläkoululle. Koululaisten kulttuuripolun kaupunginorkesterin yläkoulukonserttien tarjontaa rytmitettiin lastenkulttuuriverkostossa uudella tavalla. Vuodesta 2025 alkaen toteutettiin konsertteja Joensuun maaseutualueiden lisäksi myös kantakaupungin yläkouluilla ja vuorovuosin konsertteja tulee kaikkiin kaupungin yläkouluihin. Kasien taidelöytöretki toteutuu kouluilla valtakunnallisen Taidetestaajat ohjelman kautta ja lisäksi yläkoululaiset saavat kulttuuri- ja liikuntaedut (K789), jotka liitetään nuorisokorttiin.

Eskarifestarit järjestettiin toukokuussa Urheilutalolla yhteistyössä kansalaisopiston kanssa, tapahtumaan osallistui eskarit kouluista ja päiväkodeista. Konservatorion kanssa yhteistyössä toteutetut Musiikkia päivään koulutuskokonaisuudet päiväkodeissa jatkuivat uudistettuina. Neljäs koulutuskerta yhdistettiin käytännön työhön ja henkilökunta pääsi ohjatusti toteuttamaan muskarituokioita oman päiväkodin ryhmille. Varhaiskasvatukselle oli tavanomaista runsaampi tarjonta. Kaupungin teatterin Sotta Pytynen vieraili kolmella päiväkodilla ja ammattitaiteilijan vetämiä tarinallisia työpaikkoja oli tarjolla kahdella päiväkodilla. Pienimmät katsojat huomioiva sanaton nukketeatteriesitys Palo vieraili kuudessa päiväkodissa ja myös jalkapallojonglööri Simon teki päiväkotivierailun.

Lastenkulttuuriverkosto panosti Lukemaan innostamisen teemaan ja toteutti kaksi kilpailutuskokonaisuutta esityksistä ja työpajoista. Molemmat kilpailutuksen kautta valitut esiintymiskierrukset - Lukutoukka konsertit ja Tanssiva tarinaseikkailu esitykset - ulottuivat myös Joensuun kouluille. Kilpailutuksessa menestyneet Luovuus ja tekoäly työpajat vierailivat kouluilla ja Karhusatupesä työpajat päiväkodeissa. Sanataideyhdistys Sanarattaan kanssa lastenkulttuuriverkosto toteutti kiertueen

kaikkiin jäsenkuntiin ja kilpailutuksen perusteella Sanaratas toteutti draamallisia kirjavinkkauksia kolmen kunnan alueella.

Lastenkulttuuri toteutti useita maksuttomia yleisölle avoimia tapahtumia kirjastoissa (Runokoir Pentti ja Prinsessa Pikiriikki teatteriesitys), torilla (sirkusesitys Kulinaarikaos), koululaisten lomaviikon Koko perheen tapahtumassa (Tiimi Vilkuvalot) sekä Joensuu-päivänä konservatorion salissa (Soiva metsä). Action tanssiteos esitettiin Ahjossa osana osuuskunta Pokan toteuttamaa nuorille suunnattua Verso festivaalia.

Lastenkulttuuriverkosto käynnisti 2025 yhteistyön Siun Soten kanssa. Keväällä Lastenkulttuurin kutsuvieras -kokeilussa jaettiin perheille pääsylippuja lastenkonserttiin ja teatteriesityksiin. Neuvolatoiminnan kanssa aloitettiin vauva- ja taaperoperheille suunnattu maksuton kulttuuritarjonta, Pienet taidehetket. Pienet taidehetket toiminnan konseptoinnissa ja sanataide- ja muskarihetket toteutuksessa kumppanina oli Joensuun seudun kansalaisopisto.

Museot

Joensuun museoiden vuoden 2025 toiminnan keskiössä ovat olleet Museo Elielin avaus vanhaan kaupungintaloon lokakuussa, taidemuseon hankesuunnitelman viimeistely tilakeskuksen kanssa, taidemuseon kesällä alkanut peruskorjaus sekä uusien näyttelyjen suunnittelu Elieliin ja taidemuseoon.

Museo Eliel avattiin yleisölle lokakuun 11. päivä. Uusi kohde on otettu positiivisesti vastaan ja museo on saanut runsaasti kiittävää palautetta näyttelyjen toteutuksesta. Kesällä oli avoinna vain Joensuun Bunkkerimuseo, joka oli avoinna edellistä kesää pidempään. Museo Eliel oli avoinna 65 päivää ja Bunkkerimuseo 30 päivää vuoden aikana. Joensuun museoiden kohteissa vieraili vuoden aikana 11 074 asiakasta.

Museoiden kokoelmakeskus on täynnä, kun museoiden kaikki kokoelmat ja muut kalusteet on sinne varastoitu. Kokoelmien järjestely on edelleen kesken vuoden 2024 muuttojen jäljiltä.

Pohjois-Karjalan museon esinekokoelmaan kuuluu noin 30 721 esinettä ja 264 900 valokuvaa. Joensuun taidemuseon taidekokoelmissa on 6 566 taideteosta. Pohjois-Karjalan museon valokuvaarkisto on ollut suljettuna asiakkailta osan vuodesta Museo Elielin näyttelyiden rakentamisen takia.

Joensuun museot toimivat Pohjois-Karjalan alueellisena vastuumuseona. Kaikilla toiminta-alueilla – niin alueellisessa museotyössä, kulttuuriympäristötehtävissä kuin alueellisessa taidemuseotyössä – on edetty vastuumuseolle laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti. Kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyviä viranomaislausuntoja on museossa annettu 500 lausuntoa, joista 393 arkeologiaan, 57 kaavoitus- ja muuhun maankäyttöön ja 50 rakennettuun kulttuuriperintöön.

Taidemuseon peruskorjauksen hankesuunnitelman valmistui keväällä. Arkeologinen kulttuuriperintö -hankkeessa inventoitiin Pielisjärven saaria.

Kaupunginorkesteri

Joensuun kaupunginorkesterin vuosi 2025 oli jälleen yleisömenestys. Kävijämäärä nousi edelleen vuoden 2024 ennätyksestä. Myytyjen konserttilippujen määrä kasvoi 9 % vuoden 2024 myytyjen

lippujen määrään verrattuna. Myös vuoden 2025 tulotavoite ylitettiin reilusti ennätysellisen lipunmyyntituloksen sekä tilauskonserttien ansiosta.

Pääsymaksuttomat matalan kynnyksen tapahtumia oli 101 (+41 % edelliseen vuoteen verrattuna).

Kokonaisuudessaan orkesteri tavoitti toiminnallaan vuoden 2025 aikana yli 78 000 henkilöä. Kasvua edellisvuoden on 10 %.

Vuoden 2025 aikana kaupunginorkesterilla oli muutamia yhteistyö- ja tilauskonsertteja. Puolan suurlähetystö kutsui kaupunginorkesterin soittamaan Helsinkiin Tempeliahaukion kirkkoon suurlähetystön juhlistaessa alkavaa Puolan EU-puheenjohtajuuskautta. Ilosaarirockissa vuonna 2025 kaupunginorkesteri esiintyi Pehmoainon kanssa. Vappukonsertin iloitteluna orkesteri tarjosi kuulijoilleen Abba! -konsertin yhdessä savonlinna Big bandin kanssa Nina Tapio solisina. Yhdessä Joensuun Yleisen kulttuuripalveluiden kanssa toteutimme upean Itsenäisyyspäivän konsertin solistina sahan soittaja Volter Putro.

Orkesteri toteutti kuusi verkkokonserttia ja ne tavoittivat verkon välityksellä 9556 kuulijaa. Maksuttomia verkkokonserttien tavoitteena on parantaa orkesterin saavutettavuutta toteuttaen lakia esittävää taiteesta sekä tarjota elämyksiä kotisohville. Verkkokonserttien toteutukseen löytyy osaaminen orkesterin toimiston sisältä, joten teknistä tuotantoa ei tarvitse hankkia ostopalveluna. Talouden sopeutuksena kaupunki irtisanoi muusikoiden paikallisen sopimuksen tallennekorvauksista ja neuvoteli syksyllä uuden tallennesopimuksen, jonka johdosta verkkokonserttien määrä väheni syyskuudella merkittävästi ja tulevaisuudessa verkkokonsertteja toteutetaan maksimissaan 3 vuodessa.

Orkesteri teki suuren kiinnityksen ja sai uuden residenssisäveltäjän, maailmalla mainetta niittävän Outi Tarkiaisen. Yle radioi lokakuussa rakkauden vuodenajat -konsertin juuri Outi Tarkiaisen säveltäjäresidenssiyden tiimoilta. Konserttiohjelmassa oli Tarkiaisen sävellys Seasons of love. Yle Areenassa konserttikuulijoita oli yhteensä 8097.

Orkesterin muusikot tekivät huomattavan määrän maksutonta matalan kynnyksen kulttuurihyvinvointityötä kouluilla, päiväkodeissa, palvelutaloilla, kirjastoissa ja kahviloissa. At your service -jalkautumisviikot veivät muusikot esiintymään pääasiassa palvelutaloihin.

Taidetestaajat -hankkeen konserteissa tuhat 8-luokkalaista pääsi kuulemaan pelimusiikkia ja tietovisailemaan Joensuun suurimmassa taidevisailussa. Taidetestaajat on Suomen suurin kulttuurikasvatushjelma, jota rahoittaa Suomen kulttuurirahasto ja Svenska kulturfonden. Kaupunginorkesterin toteuttama pelimusiikkikonsertti arvioitiin Taidetestaajien taholta pohjois-Karjalan parhaimmiston kuuluvaksi Taidetestaajakokemukseksi. Myös yleisökonserttina konserttikonsepti saavutti lähes täyden salin.

Joensuun lastenkulttuurikeskuksen kanssa yhteistyössä järjestetyt Koululaisten kulttuuripolut kokosivat satoja 2.-, 3.- ja 8.-luokkalaista musiikkiseikkailujen pariin. Muusikot vierailivat 2.-luokkalaisten luona luokissa, toteutimme 3.-luokkalaisten konsertit Joensuussa (4 kpl) ja Kiteellä sekä vierailimme konserttien maakunnan 8.-luokkalaisten luona.

Orkesterimme taiteellisena johtajan ja ylikapellimestarin Jukka Untamalan johdolla orkesterin ohjelmistotoimikunta oli onnistunut kokoamaan upean, kuulijoita kiinnostavan monipuolisen ohjelman, joka houkutti saliin paljon erilaisia kuulijoita. Sinfoniakonserttien lisäksi orkesteri tarjosi konsertteja

lapsille, viihdekonseritteja eri kohderyhmille, kirkkokonsertin, teemallisen barokkikonseratin ja ennen joulua täydet salit vetäneen Lumiukko –konsertin. Kaupunginorkesteri on iloinen voidessaan palvella kuntalaisiaan tarjoamalla jokaiselle jotakin.

Seutukirjasto

Seutukirjastossa oli ennakoitu, että vuonna 2025 lainat ja käynnit olisivat hieman edellistä vuotta matalammalla tasolla vuoden aikana toteutettujen talouden tasapainotusten ja sitä kautta palveluajan vähenemisten vuoksi. Palveluajat vähenivät ja omatoimiaika lisääntyi useassa toimipisteessä, mutta lainausten määrä kasvoi lopulta kuitenkin paremmaksi kuin vuonna 2024 ja käyntienkin osalta jäätin vain hieman vuodesta 2024. Kirjastokäynteihin vaikuttivat lopulta eniten pääkirjaston keväinen kiinniolo asiakaspalvelu-uudistuksen vuoksi ja Hammaslahden kirjaston kiinniolo muuton vuoksi.

Lainaamisessa on näkynyt jo pitkään trendi, jossa lasten ja nuorten aineistojen lainaus kasvaa ja aikuisten aineistojen lainaus hitaasti vähenee. Toisaalta aikuiset ovat ottaneet hyvin haltuun uuden valtakunnallisen e-kirjaston, jonka käyttömäärät kasvavat koko ajan.

Eri toimipisteiden välillä on myös viime vuosien aikana tapahtunut tilastoin havaittavaa kehitystä. Pääkirjaston lainausmäärät ovat hiljaisessa laskusuunnassa, mutta erityisesti Rantakylän, Karsikon, Reijolan ja Ylämyllyn kirjastot sekä Joensuun kirjastoauto kasvattavat lainausmääriään. Ajanmukaiset tilat, omatoimimahdollisuus ja vilkas kouluyhteistyö selittänevät tätä kehitystä.

Hammaslahden uudet kirjastotilat otettiin käyttöön elokuussa. Kirjasto kiinnosti alueen asukkaita ja koululaisia. Loppuvuoden aikana kävijöitä on ollut hyvin. Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran kirjastojen omatoimimahdollisuuksien valmistelu on kesken.

Vuoden alussa kaupungin palvelupisteiden toimintamalli muuttui kylillä ja kaupungin kassapalveluja siirtyi Hammaslahden, Enon, Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran kirjastoihin. Samalla otettiin käyttöön malli, jossa yhteisökoordinaattori käy säännöllisesti näissä kirjastoissa asukkaiden tukena erilaisissa palvelutehtävissä.

Rantakylän ja Karsikon kirjastoissa on käytetty vuoden aikana vartijapalveluita levottomuuden ennaltaehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi. Karsikon kirjaston omatoimiaikaa myös rajoitettiin syksyllä joitakin viikkoja omatoimiajalla tapahtuneen toistuvan häiriköinnin vuoksi.

Itä-Suomen kirjastopäivät pidettiin lukutaitoteemalla kesäkuun alussa Joensuussa yhdessä seutukirjaston, AVI:n, UEF:n kirjaston ja Karelian kirjaston kanssa. Päivät järjestetään vuorotellen Joensuussa, Kuopiossa ja Mikkelissä ja ne keräävät ammattilaisia eri kirjastosektoreilta yhteisten koulutusten äärelle. Päivät saivat kiittävää palautetta ja osallistujia oli noin 100. Päivien jatkona seutukirjasto on jatkanut yhteisten koulutusten suunnittelua UEF:n ja Karelian kirjastojen kanssa.

Kirjastoauto Runo-Antin tilalle hankitaan uusi kirjastoauto vuonna 2026 ja auton kilpailutus käynnistyi syksyllä 2025. Auton hankintaprosessi kestää tyypillisesti lähes vuoden.

Kaksi Vaara-kirjastojen yhteistä hanketta käynnistettiin alkusyksyllä. Sovelluksista alustoille -hanke tuo aiemmin keskeytetyissä sovellushankkeissa tuotetut aineistot käyttöön uusilla alustoilla. Ympäristöhuolesta vaikuttavaan toimintaan -hankkeessa etsitään uusia toimintatapoja järjestöyhteistyölle ja hanke kokeilee uusia toimintatapoja erityisesti ympäristö- ja luontoasioissa. Seutukirjasto on myös mukana kaupungin lukutaitohankkeessa, jossa kouluille rakennetaan lukutaito-ohjelmaa ja samalla valmistellaan kaupungin lukutaitotyölle strategiaa.

Pyhäselän vankilan kanssa jatkettiin yhteistyötä lukemisen ja lukutaidon edistämiseksi. Toimintaa rahoittaa LVV ja kirjaston roolina on järjestää aktiivista toimintaa lukemisharrastuksen ympärille, mm. kirjailijavierailuja ja lukupiirejä.

Alueellisessa kehittämistehtävässä tavoitettiin hyvin pohjoiskarjalaiset kirjastolaiset. Vuoden aikana alkoi mm. benchmarking-periaatteella toimiva kaverikirjastotoiminta. Alueellinen kehittämissuunnitelma järjesti muiden koulutusten ohella kaksi koko alueen yhteistä koulutuspäivää, jolloin toimipisteet olivat kiinni. Vaara-kirjastoille kehitettiin myös uusi kehittämisen malli, jossa AKE ylläpitää kehittämistyöryhmiä ja kirjastokimppa yhteisten toimintojen ylläpitoon keskittyviä tiimejä.

Konservatorio

Konservatorion vuosi 2025 oli kaikin puolin onnistunut. Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä pysyi suunnitellulla tasolla, musiikkiopiston oppilasmäärässä oli pientä nousua ja musiikkileikkikoulussa oppilaita oli pienestä laskusta huolimatta hyvällä tasolla. Erityisesti musiikkiopiston ja musiikkileikkikoulun osalta on erinomainen asia, että ikäluokkien pienenemisestä huolimatta oppilasmäärät ovat pysyneet hyvällä tasolla ja hakijoiden määrä musiikkiopistoon on kasvanut viime vuosina selvästi. Ammatillisesta koulutuksesta sai koko tutkinnon todistuksen vuoden aikana 10 opiskelijaa ja tutkinnonosa todistuksen kolme opiskelijaa. Musiikkiopistosta perusopintojen todistuksen sai 18 oppilasta ja syventävien opintojen todistuksen neljä oppilasta.

Konserttitoiminta oli aiempien vuosien tapaan aktiivista koko vuoden ajan. Konsertteja järjestettiin vuoden aikana yhteensä 185, joissa yleisöä oli yhteensä liki 15 000 henkeä. Vuoden aikana toteutettiin säännöllisen konserttitoiminnan ohessa useita suuria, harvemmin tehtäviä produktioita. Maaliskuussa Orkesteri X, laulunopiskelijat ja Cat People -tanssikoulu toteuttivat dramatisoidun konserttiversiön Cats-musikaalista. Esitys toteutettiin Opetushallituksen hankerahoituksella ja sen kolme esitystä konservatorion salissa olivat loppuun varattuja. Lisäksi järjestettiin esiintymismatka Etelä-Suomeen, jonka aikana toteutettiin koululaisesitykset Varkaudessa ja Nurmijärvellä sekä järjestettiin vierailu Helsingin kaupunginteatteriin, jossa tutustuttiin ammattiteatterin toimintaan. Huhtikuussa toteutettiin balettiproduktio, jossa balettikoulu Relevén oppilaat esiintyivät konservatorion Sinfoniaorkesterin solisteina täyden Carelia-salin yleisölle. Kolmas suurproduktio kevään aikana oli Pohjan neiti-ooppera, jonka toteuttamiseen saatiin hankerahoitusta Otsakorven säätiöltä.

Yhteistyö Joensuun kaupunginorkesterin kanssa jatkui aktiivisena vuoden ajan. Tammikuussa järjestettiin toista kertaa orkesteriakatemian koesoitto, jossa konservatorion opiskelijoita ja oppilaita valittiin mukaan soittamaan kaupunginorkesterin kausikonserttiin. Akatemian toimintaan liittyen kaupunginorkesterin muusikot kouluttavat konservatoriolaisia konserttiin valmistautumisen aikana.

Toinen yhteistyö vuoden aikana oli Nuori solistikonsertti toukokuussa, johon valittiin koesoiton kautta 8 konservatorion oppilasta ja opiskelijaa esiintymään kaupunginorkesterin solisteina. Rytmimusiikkilinnan toiminta jatkui myös aktiivisena vuoden ajan. Rytmiklubeja järjestettiin konservatorion lisäksi Kerubin salissa ja muissa kaupungin keikkapaikoissa.

Vuoden aikana konservatorion oppilaat ja opiskelijat saavuttivat menestystä myös valtakunnallisesti. Jyväskylässä Juhani Heinonen -viulukilpailussa oli konservatoriolta viisi osallistujaa, joista kaksi saavutti paikan oman sarjansa finaaliin. Valtakunnallisiin soitinakatemioihin hyväksyttiin vuoden aikana koesoittojen kautta kuusi konservatorion oppilasta. Myös ammattiopiskelijoista hyväksyttiin aiempien vuosien tapaan useita opiskelijoita Sibelius-Akatemiaan ja ammattikorkeakoulujen musiikkipedagogikoulutuksiin. Tässä taustalla on ollut konservatorion opettajien laadukas työ. Tärkeää lisätukea tässä on antanut vuosia jatkunut, Otsakorven säätiön tuella toteutettu musiikkialan valtakunnallisen tason osaajien vierailusarja, joita järjestettiin vuoden aikana 20.

Kansainvälinen toiminta jatkui aktiivisena Erasmus+- hankkeen kautta. Konservatorion opiskelijoita oli vaihtojaksolla Varsovassa ja Madridissa. Joensuussa vieraili jaksolla ryhmä opiskelijoita Madridista. Vaihdot toteutettiin yhteisen konsortion kautta, jonka muut jäsenet ovat Helsingin ja Lahden konservatoriot. Marraskuussa konservatorion sai myönteisen päätöksen omalle akkreditoinnille, jonka kautta vaihtotoimintaa jatketaan syksyllä 2027 konsortion lopettaessa toimintansa keväällä 2027.

Konservatorio jatkoi aktiivisesti mukana valtakunnallisten musiikkikoulutusliittojen toiminnassa. Rehtori Otto Korhonen valittiin jatkamaan Suomen Konservatorioliiton hallituksessa ja apulaisrehtori Anneli Hynnisen kausi Suomen Musiikkioppilaitosten liiton hallituksessa jatkuu.

Kansalaisopisto

Vuoden 2025 alusta käynnistyi sopimuskuntien uusi kolmen vuoden tilauskausi. Sopimuskunnat vähensivät tuntitilastaan 2306 tuntia kuntien haasteellisesta taloustilanteesta johtuen. Tuntileikkausta on hankala toteuttaa kesken opiskelijoiden lukuvuotta, joten vähennykset tunneissa tehtiin pääosin kesä- ja syyslukukaudella.

Vuonna 2025 kansalaisopistossa opiskeli yhteensä 24 305 opiskelijaa, joka on 1236 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2024. Heistä naisia oli 19 187 ja miehiä 5118. Opiston henkilöstö suunnitteli 2667 kurssia vuonna 2025 ja niistä käynnistyi 2128. Huomattavaa on, että kansalaisopiston kursseille osallistui enemmän opiskelijoita, vaikka tunteja oli tarjolla edellistä vuotta vähemmän.

Joensuun seudun kansalaisopiston taloudessa tuntitilauksen leikkaus kesken lukuvuotta näkyi 53 000 €:n ylityksenä katteen osalta. Tulotavoite ylittyi (toteutuma 102,8 %) ja myös menot ylittyivät (toteutuma 102,7 %). Menojen osalta suurimmat ylitykset tulivat opettajien palkoissa sivukuluineen sekä työterveyspalveluissa, jonka kustannusten nousu oli yli 500 % (n. 40 000 €).

Joensuun seudun kansalaisopisto oli erittäin aktiivinen erilaisten tapahtumien järjestäjänä tai muutoin on mukana muiden toimijoiden tapahtumissa, joita kertyi vuoden aikana yhteensä 36 kappaletta. Eniten kansalaisia tavoitettiin Joen Yössä, Parafestissä, Eskarifestareissa, Liikkeelle- tapahtumassa sekä Ikäihmisten terveyspäivässä. Osallistujia ja kävijöitä kaikissa 36:ssa tapahtumassa oli yhteensä 10 468.

Joensuun seudun kansalaisopistossa oli vuonna 2025 käynnissä kaksi opetushallituksen laatu- ja kehittämishanketta. Osaava arvioija- hankkeessa tavoitteena on kehittää opiston arviointiosaamista ja -kulttuuria erityisesti taiteen perusopetuksessa sekä osaamisperustaisessa opetuksessa. Tavoitteena on laatia yhteiset käytänteet sisältävät arviointioppaat sekä Moodle-verkkoon sähköinen arviointialusta kaikkien opiston opettajien käyttöön ja perehdyttämisen tueksi. Hanke jatkuu suunnitelman mukaisesti ja kestää vuoden 2026 kesäkuuhun saakka.

Esteet nurin- hankkeessa puolestaan tavoitteena on ollut edistää tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumista kansalaisopistojen opetuksessa ja toiminnoissa. Hankkeessa on ollut mukana kuusi muuta kansalaisopistoa ja heidän kanssaan on vaihdettu hyviä kokemuksia ja käytäntöjä. Hankkeen myötä opistotalossa tehtiin esteettömyyskartoitus ja sen pohjalta on esteettömyyttä parannettu. Opistotalon sisäänkäynteihin saatiin sähköisesti avautuvat ovet ja opastusta parannettiin. Myös digitaalisen ympäristön selkokieliä kehitettiin.

Olemme yhdessä International House Joensuun kanssa valmistelleet maahanmuuttajien suomen kielen opetusta, kun opetus- ja kulttuuriministeriön valtion tuki ko. toiminnalle vapaassa sivistystyössä päättyi. Opetusta järjestetään ja kehitetään edelleen kansalaisopiston toimesta yhteistyössä IHJ:n kanssa.

Kansalaisopisto kysyy kurssitoiveita ja asiakaspalautteita seuraavan lukuvuoden suunnittelun pohjaksi. Opetustarjontaa kehitetään jatkuvasti opiskelijapalautteiden ja kurssitoiveiden perusteella peruskurssitarjonnan ylläpidon sekä muun kehittämistyön ohella. Asiakaspalautteiden perusteella kansalaisopiston opetustoimintaan oltiin vuonna 2025 erittäin tyytyväisiä. Tyytyväisyyskyselyssä opiskelijoiden arvosana oli 4,6 (asteikko 1–5).

Riskienhallinnan toteutuminen

Kuntatalouden ja valtion talouden haasteellinen tilanne koetaan nykytilanteessa riskiksi kautta eri kulttuuripalveluiden yksiköiden. Innovatiivisuus, priorisointi sekä yhteistyö nousevat uuteen ulottuvuuteen talouden haasteiden ja sitä kautta riskienhallinnan myötä, jotta palveluiden laatu, saavutettavuus sekä vaikuttavuus pystytään pitämään tasolla, mikä halutaan toteutuvan olemassa olevan työvoimaresurssin realiteetit huomioiden.

Riskien näkökulmasta pitkä usean vuoden sitoutuminen kumppanuusavustukseen muodostaa riskin, kun kysymyksessä ovat kaupunkiorganisaation ulkopuoliset toimijat. Muutokset toimijakentässä ovat aina mahdollisia ja tähän voivat vaikuttaa yleisesti yhdistyksen oma sisäinen toiminta, ulkoiset seikat esimerkiksi pandemia, rahoituksen romahtaminen. Olemme kulttuuripalveluissa huomioineet edellisen jokaisen kumppanin kanssa tehtävässä keskinäisessä sopimuksessa, johon on myös kirjattu toimenpiteet sopimuksen purkuun liittyen. Sopimuksessa myös edellytetään avustuksen valvontaa ja raportointia kaupungin käytänteiden mukaisesti ja tätä toteutetaan vuositasolla kumppaneiden kanssa.

Museoiden perusparannuksissa Museo Elieliin sijoitetut laiteasennukset, ohjelmistojen teko sekä materiaalin valmistuminen viivästyivät ja museon näyttelyjen avaamista jouduttiin siirtämään edellisten vuoksi. Riskit ulkoisten toimijoiden kanssa tehtävässä yhteistyössä ovat juuri aikataulutuksien onnistuminen sekä laitteiden toimitusten aikataulut, jotka eivät ole henkilösidonnaisia asioita.

Taidemuseon osalta käydään tiiviisti keskusteluja suunnittelijoiden ja rakentajatahon kanssa, jotta tiedonkulku olisi turvattu ja niin sanottuja tyhjiä aikaslotteja ei pääsisi muodostumaan kokonaisuuteen. Käyttäjä on esittänyt varhaisessa vaiheessa toiveensa ja kommentoi tehtyjä suunnitelmia ja ratkaisuja, jotta tuleva toiminta tulee varmuudella huomioiduksi ja toteutuskelpoiset suunnitelmat etenevät jouhevasti toteutukseen.

Molemmissa museoprojekteissa ovat asioiden valvonnassa olleet mukana rakennusvalvonnan lisäksi Museovirasto sekä Joensuun museoiden korjausrakentamisen amanuenssi.

Hankinnoissa Joensuun kaupungilla on käytettävissään hankintatoimen yksikkö, joka ammattitaidollaan auttaa ja ohjeistaa kilpailutuksissa sekä hankinnoissa. Laajojen museoprojektien myötä edellä mainittu asia saa edelleen kiitosta kulttuuripalveluista, kun toinen suuri museokohde on peruskorjauksen alla.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

Yhteiset palvelut	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Kulttuuritapahtumat				
Järjestettyjen tapahtumien ja työpajojen lkm	55	45	45	91
Järjestettyjen tapahtumien ja työpajojen kävijämäärä	15 387	14 000	14 000	12 711
Kulttuuriavustukset *				
Myönnetyt avustukset kpl	43	40		48
Avustukset yhteensä	-255 899	-249 400		-243 015
Lastenkulttuurikeskus				
Järjestettyjen tapahtumien lukumäärä	366	280	280	331
Järjestettyihin tapahtumiin osallistujat	9 382	7 600	7 600	11 756
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	3	3	3	5
Toimintatulot	21 860	11 000	11 000	23 932
Toimintamenot	-699 661	-682 900	-433 500	-468 834
Toimintakate	-677 801	-671 900	-422 500	-444 902
*Avustukset siirretty talousarvionmuutoksessa hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen lautakunnan alle				
Museot	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Pohjois-Karjalan museo + Bunkkerimuseo				
Kävijöiden lkm	9 627	25 000	25 000	11 074
- joista koululaisia ja opiskelijoita lkm	824	2 000	2 000	1 952
Tapahtumat (työpajat, opastukset jne)	4	50	50	12
Tapahtumat, osallistujat	408	1 500	1 500	426
Taidemuseo				
Kävijöiden lkm	10 398	0	0	0
- joista koululaisia ja opiskelijoita lkm	3 085	0	0	0
Tapahtumien määrä	25	0	0	0
Tapahtumiin osallistujat	2 639	0	0	0
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	19	18	18	18
Toimintatulot	90 309	91 000	91 000	61 549
Toimintamenot	-2 045 353	-2 423 000	-2 423 000	-2 348 204
Toimintakate	-1 955 044	-2 332 000	-2 332 000	-2 286 655
Kaupunginorkesteri	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Orkesterin tapahtumat				
Konserttien lkm ("isot" konsertit)	42	28	28	41
Esiintymiset pienryhmäkoonpanossa, lkm	13	25	25	19
Yleisötyö ja avoimet kenraalit	72	50	50	101
Myytyjen lippujen lkm	13 360	11 000	11 000	14 570
Kuulijoiden lkm	71 230	45 000	45 000	78 111
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	38	42	42	39
Toimintatulot	302 015	220 000	220 000	316 169
Toimintamenot	-2 940 756	-2 764 200	-2 764 200	-2 965 048
Toimintakate	-2 638 741	-2 544 200	-2 544 200	-2 648 879

Joensuun seutukirjasto	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Seutukirjasto				
Lainat lkm	2 207 539	2 130 000	2 130 000	2 259 860
Aukiolotunnit	26 413	24 300	24 300	22 841
Aukiolotunnit: omatoimiauukio	50 265	51 400	51 400	50 981
Käynnit lkm	1 145 821	1 090 000	1 090 000	1 127 788
Verkkokäyntien lkm	850 007	800 000	800 000	934 341
Tapahtumat	890	700	700	775
Käyttäjäkoulutus	386	660	660	429
Aineistohankinnat €/asukas	6	6	6	6
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	84	83	83	80
Toimintatulot	1 858 756	1 866 300	1 866 300	1 890 106
Toimintamenot	-6 577 000	-6 716 000	-6 716 000	-6 660 165
Toimintakate	-4 718 244	-4 849 700	-4 849 700	-4 770 059
Konservatorio	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Musiikkiopisto				
Opiskelijat yhteensä	981	950	950	969
- musiikkiopistotaso	555	540	540	578
- varhaisiän musiikkikasvatus	373	360	360	347
- avoin osasto	53	50	50	44
Musiikkiopiston opetustunnit	25 856	25 800	25 800	26 253
Avoimen osaston opetustunnit	1 169	1 000	1 000	1 263
Musiikin ammatillinen koulutus				
Opiskelijat	63	65	65	63
Konserttien/tapahtumien lkm	187	190	190	185
Konserttien/tapahtumien kuulijamäärä	15 239	14 000	14 000	14 918
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	47	54	54	47
Toimintatulot	552 331	520 000	520 000	595 620
Toimintamenot	-4 345 451	-4 315 700	-4 315 700	-4 352 303
Toimintakate	-3 793 120	-3 795 700	-3 795 700	-3 756 683

Joensuun seudun kansalaisopisto	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Vapaa sivistystyö				
Vapaa sivistystyö, opiskelija	22 832	23 000	23 000	23 560
opetustunnit	41 583	42 000	42 000	41 134
Joensuun opetustunnit, joista	29 298	30 000	30 000	29 194
Lapset ja nuoret	5 665	5 800	5 800	5 759
Kuvataide	2 328	2 900	2 900	2 370
Teatteri, sirkus ja ilmaisu	792	600	600	768
Kirjallisuus ja kirjoittaminen	499	500	500	437
Musiikki	4 421	4 100	4 100	4 542
Digitaidot	342	450	450	464
Kielet	4 515	4 400	4 400	3 875
Kädentaidot ja muotoilu	2 808	3 100	3 100	2 719
Hyvinvointi, kauneus ja terveys	460	500	500	472
Puutarha, luonto ja koti	158	350	350	224
Ruoka	495	500	500	473
Liikunta ja tanssi	6 605	6 700	6 700	6 848
Muu koulutus	75	100	100	19
Maksullinen palvelutoiminta	135	50	50	224
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	58	55	55	20
Toimintatulot	1 840 471	1 959 700	1 959 700	2 015 346
Toimintamenot	-3 971 279	-4 048 200	-4 048 200	-4 153 408
Toimintakate	-2 130 808	-2 088 500	-2 088 500	-2 138 062
Kulttuuripalvelut yhteensä	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Toimintatulot	4 665 742	4 668 000	4 668 000	4 902 721
Toimintamenot	-20 579 499	-20 950 000	-20 700 600	-20 947 962
Toimintakate	-15 913 757	-16 282 000	-16 032 600	-16 045 240

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 668 000	0	4 668 000	4 902 721	234 721
Toimintakulut	-20 950 000	249 400	-20 700 600	-20 947 962	-247 362
Toimintakate	-16 282 000	249 400	-16 032 600	-16 045 240	-12 640

Sitovuustason ylityksen selitys:

Kulttuuripalvelujen tulosalueen vastuualueista osalla talous toteutui talousarviota parempana, mutta osalla talousarvio ylittyi hieman. Kokonaisuutena kulttuuripalveluiden talousarvion ylitys on vähäinen 12 600 €. Kansalaisopiston talouden toteutumaan vaikuttivat suuresti kuntien tuntitilausten leikkaukset kesken lukuvuoden. Kaupunginorkesterilla puolestaan ylitykseen vaikutti merkittävimmin sijaiskulujen kasvu.

690 Liikuntapalvelut

Tilivelvollinen: liikuntajohtaja Timo Heinonen

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Liikuntapalvelujen kokonaisuus muodostuu liikuntapalvelujen hallinnosta, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, kaupungin ylläpitämistä sisä- ja ulkoliikuntapaikoista, Joensuu Areenasta sekä Joensuun Urheiluakatemiasta. Ohjattuja ryhmiä järjestetään yhteistyössä Joensuun seudun Kansalaisopiston kanssa.

Katsaus toimintavuoteen 2025

Hallinto ja avustukset

Liikuntapalvelujen hallinnon yksi keskeinen tehtävä on koordinoida ja kehittää liikuntatilojen ja -alueiden varauksiin liittyviä järjestelmiä ja käytänteitä. Alkusyksystä 2025 toteutettiin pitäjien liikunta- ja kuntosalien kulunvalvontajärjestelmään muutos. Vanha järjestelmä vaihdettiin Abloy OS-järjestelmään, mikä mahdollistaa vuoroille kulkemisen koodin avulla. Sama muutos on tehty jo aiemmin keskusta-alueiden tiloihin pois lukien Joensuu Areena, missä järjestelmä vaihdettiin myös vuoden 2025 aikana. Muutoksiin liittyen maaseudun kuntosalien kausikorttilaisille toimitetaan mobiilitunniste, mikä vähentää kulkutunnisteen tarvetta. Systemeeri on toistaiseksi toiminut varsin epävarmasti ja työllistänyt paljon.

Vuoden 2025 aikana liikuntapalvelujen avustukset siirrettiin hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen alaisuuteen. Liikunnan avustuksia haki yhteensä 43 eri seuraa tai jaostoa. Tämä on kaksi vähemmän kuin edellisellä vuonna. Avustuksia haettiin hakijalta vahvaa tunnistautumista edellyttävän sähköisen järjestelmän kautta.

Vuoden 2025 aikana päivitettiin vuonna 2019 hyväksytty (KV 25.02.2019 § 22) liikuntapaikkasuunnitelma. Päivitetyt Joensuun liikunta- ja urheiluolosuhteiden kehittämissuunnitelman tehtävänä on ohjata pitkäjänteisesti ja laaja-alaisesti Joensuun liikunta- ja urheiluolosuhteiden kehittämistä. Suunnitelma on myös osa Liikkuva Joensuu -verkoston laajempaa yhteistyötä liikunta-aktiivisuuden ja urheilumenestyksen edistämiseksi.

Joensuun urheilu- ja liikkumisolosuhteiden kehittämissuunnitelma on laadittu vuosille 2026–2035. Olosuhdesuunnitelmaa laatiessa on huomioitu myös muut kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävät Joensuun kaupungin tavoiteasiakirjat, jotka sisältävät liikkumisolosuhteiden kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Olosuhdesuunnitelman työstämiseen osallistuivat kaupungin eri toimialojen lisäksi liikunta- ja urheiluseurat. Evästystä saatiin myös vaikuttamistoimielimiltä (nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto) sekä lautakunnilta (kulttuuri- ja liikuntalautakunta, kaupunkirakennelautakunta sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen lautakunta). Kuntalaisten ääni kuuluu suunnitelmassa lukuisten kyselyjen ja osallistavien tapaamisten kautta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi suunnitelman joulukuun 2025 (8.12.2025 § 138) kokouksessaan.

Liikkuva Joensuu -verkoston toimintaa kehitettiin edelleen määrittämällä verkostolle yhteinen toiminta-ajatus, tavoitteet sekä yhteistyötä ohjaajat toiminnan pelisäännöt. Asetetuista tavoitteista tul- laan jatkossa vuosittain johtamaan verkoston yhteistä tekemistä ohjaavat toimenpiteet. Työn taustoit- tamiseksi käytiin läpi lukuisia eri aineistolähteitä sekä toteutettiin eri kohderyhmien kuulemistilai- suuksia. Yhteisistä tavoitteista viestimistä sekä tavoitteiden koko verkostolle jalkauttamista jatketaan vuoden 2026 aikana.

Pohjois-Karjalan liikuntakysely toteutettiin keväällä yhteistyössä Pohjois-Karjalan liikunnan ja alu- een kuntien kanssa. Kysely järjestetään neljän vuoden välein, ja sen avulla kerätään tietoa kunta- laisten liikunta-aktiivisuudesta sekä näkemyksistä kuntien liikuntapalveluista. Kyselyyn vastasi 1 447 henkilöä, ja vastaajien keski-ikä oli 52 vuotta. Vastaajista 32 % liikkui liikuntasuosituksen mu- kaisesti. Suosituimpia liikuntalajeja olivat muun muassa kävely, pyöräily, vesiliikunta ja voimahar- joittelu. Kyselyn tuloksia hyödynnettiin muun muassa edellä mainitun liikuntapaikkasuunnitelman päivityksen sekä Liikkuva Joensuu -verkoston tavoitteiden asettamisen yhteydessä.

Liikuntapalvelujen hallinto vahvistui kolmella uudella työntekijällä, kun loppuvuodesta valittiin kaksi liikuntakoordinaattoria sekä olosuhdeasiantuntija vakituisiin työsuhteisiin. Koordinaattoreista toisen toimenkuvassa painottuu lasten ja nuorten liikunta toisen keskittyessä enemmän soveltavan liikun- nan ja ikääntyneiden liikunnan kehittämiseen. Työnkuvista jälkimmäinen jatkaa kolmivuotisessa ikäihmisten liikuntaneuvonnan kehittämishankkeissa tehtyä työtä.

Vuonna 2025 liikuntapalvelujen koordinoitavana oli kolme ulkopuolisella osarahoituksella toimivaa kehittämishanketta.

Ikäihmisten liikuntaneuvonta Joensuussa -hankkeessa määritettiin liikuntaneuvonnan palveluketju ja -prosessit yhdessä hyvinvointialueen, yhdistysten sekä Pohjois-Karjalan kuntien kanssa. Hank- keessa pilotoitiin ja käynnistettiin myös liikunnallinen ikäihmisten vertaisohjaajatoiminta sekä kaiken ikäisille tarkoitettu avoin liikuntaneuvonta.

Mehtimäen hyvinvoinnin ja liikunnan testausasema -ryhmähankkeessa rakennettiin Joensuu Aree- naan alusta, joka mahdollistaa oppimis- ja tutkimusympäristön sekä uuden liiketoiminnan palvelui- den, ja yrittäjyyden kehittämisen hyvinvoinnin ja liikunnan toimialoille. Liikuntaneuvonnan ja testaus- aseman kehittämishankkeet päättyivät vuoden 2025 lopussa. Mehtimäen testausaseman tutkimus- , kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) alustana kehittämistä jatketaan uudessa hankkeessa, mi- käli ko. hankkeelle myönnetään rahoitus vuosille 2026–27.

Harrastamisen Suomen Mallin (HSM) kerhoista polkuja seuratoimintaan kehittävä hanke oli luku- vuodelle 2025–26 tehty uusi avaus, jota työstettiin yhdessä nuorisopalvelujen kanssa. Syksyn 2025 aikana hankkeessa on mm. kontaktoitu 15 joensuulaista urheiluseuraa ja selvitetty seurojen harrastuspolkuja. Lisäksi on selvitetty muiden kaupunkien toimintamalleja, joita voisi mahdollisesti soveltaa Joensuuhun. Tavoitteena on lähitulevaisuudessa lisätä HSM:iin osallistuvien seurojen määrää sekä lisätä matalan kynnyksen toimintoja Joensuussa.

Vuoden 2025 liikuttajaksi Kulttuuri- ja liikuntalautakunta valitsi Joensuun Cheerleadingseura Ry:n.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Lapset ja nuoret

5–15-vuotiaiden lasten ja nuorten uimakouluja toteutettiin Vesikon ja Rantakylän uimahalleissa sekä uimarannoilla Kiihtelysvaarassa, Tuupovaarassa, uimaharjussa, Enossa ja Pyhäselässä. Rantauimakoulut kestivät yhden viikon ja halliuimakoulut kaksi viikkoa. Uimakouluihin osallistui yhteensä 379 henkilöä ja ryhmien keskimääräinen täyttöaste oli 77 %. Uimakoulun palautekyselyn (n=106) mukaan asteikolla 1–5 tyytyväisyys uimakouluihin oli 4,7.

Vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten liikkumista tuettiin jakamalla Joensuun kaupungin lahjoitusrahastosta 16 280 euroa liikuntavälineiden hankintaan. Rahastosta jaettiin yhteensä 98 apurahaa. Apurahaa pystyivät hakemaan vähävaraiset, alle 18-vuotiaan joensuulaisen huoltajat tai 18–29-vuotta täyttäneet joensuulaiset henkilöt. Hakijalta edellytettiin toimeentulotuen saamista tai sosiaalipalveluiden asiakkuutta. Hakuajalla jätettiin 184 apurahahakemusta, joista 158 täytti haakuehjeiden mukaiset kriteerit. Koska apurahoja haettiin enemmän, kuin määrärahaa oli varattu, apurahat jaettiin ensisijaisesti alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä monilapsisiin tai yhden huoltajan perheisiin.

Koululaisten lomien aikaan (viikot 10, 42 sekä 29.–31.12.) järjestettiin kaikille avoimia ja maksuttomia yleisövuoroja Joensuu Areenalla sekä Mehtimäen jäähallissa. Talvilomaviikolla pitäjien liikuntasaleja oli mahdollista varata maksutta, ja vuoroja varattiin yhteensä 21 kappaletta.

Helmikuussa järjestettiin Pielisjoen koulun 9.-luokkalaisille hyvinvointitapahtuma Sirkkalan liikuntakeskuksessa yhteistyössä Itä-Suomen liikuntaopiston ja Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa. Tapahtuma toimi sekä nuorille suunnattuna hyvinvointipäivänä että ammattikorkeakouluopiskelijoiden ohjausharjoitteluna. Tapahtumaan osallistui yhteensä 199 oppilasta.

Aikuiset

Vuoden 2025 aikana järjestettiin kaikille avoimia kuntosaliopastuspäiviä Joensuun uimahallien sekä Reijolan, Hammaslahden, Kiihtelysvaaran, Tuupovaaran, Enon ja Uimaharjun kuntosaleilla. Opastusten aikana osallistujat saivat ohjausta laitteiden käyttöön ja liikkeiden suorittamiseen sekä mahdollisuuden mitata puristusvoimaa. Kuntosaliopastukset olivat suosittuja, ja niihin osallistui yhteensä 584 kävijää. Maaseutualueen liikunta- ja kuntosalikortteja ostettiin yhteensä 1 989 kappaletta, mikä on noin neljännes enemmän kuin edellisenä vuonna. Korteista noin puolet ostettiin verkko kaupasta.

Ohjattua liikuntaa järjestettiin yhteistyössä Joensuun seudun kansalaisopiston kanssa keväällä 70 kurssia, kesällä 5 kurssia ja syksyllä 65 kurssia. Kursseista yhteensä 15 peruttiin liian vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Soveltavaan ja senioreiden liikuntaan painottuvat yhteistyökurssit, allassa ja vauvauinnit mukaan lukien, liikuttivat reilua tuhatta eri henkilöä vuoden aikana (kesä + syksy yhteensä 1084 osallistujaa).

Liikuntapalvelut osallistuivat Itä-Suomen liikuntaopiston ja muiden Liikkuva Joensuu -toimijoiden järjestämään Liikkeelle-tapahtumaan Joensuu Areenalla 23.8. Tapahtumassa oli tarjolla monipuolisesti lajikokeiluja, liikuntaan ja terveyteen liittyviä esittelypisteitä, luentoja sekä ohjattua liikuntaa. Tapahtuma tavoitti yhteensä 2255 kävijää.

Seniorit ja soveltava liikunta

Kuluneena vuonna seniorikorttien myynti jatkoi kasvuaan. Keskusta-alueen seniorikortteja (3kk, 6kk ja 12 kk) myytiin yhteensä 2215 kpl, mikä on 841 kpl edellistä vuotta enemmän. Maaseutualueiden seniorikortteja (12kk) myytiin yhteensä 457 kpl.

Joulukuusta alkaen Joensuu Areenalla sekä Reijolan, Enon, Hammaslahden, Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran liikuntahalleilla järjestetään kävely- ja kelausvuoroja. Vuorot on tarkoitettu kaikille yli 65-vuotiaille sekä henkilöille, joiden toimintakyky on heikentynyt esimerkiksi vamman tai pitkäaikaissairauden vuoksi. Vuorojen tavoitteena on lisätä talvikauden liikuntamahdollisuuksia erityisesti henkilöille, joilla on kohonnut kaatumisriski tai jotka käyttävät liikkumiseen pyörätuolia tai muuta apuvälinettä.

Liikuntapalvelut osallistuivat Itä-Suomen liikuntaopiston sekä muiden Liikkuva Joensuu -toimijoiden järjestämiin Sennarimaanantai-tapahtumiin Joensuu Areenalla. Vuonna 2025 tapahtumia järjestettiin seitsemän kertaa, ja niihin osallistui yhteensä 674 kävijää. Liikuntapalvelut osallistuivat myös Pohjois-Karjalan Liikunnan sekä Suomen Seniorikotien järjestämään ikäihmisten terveyspäivään. Terveyspäivään osallistui yhteensä 1500 kävijää.

Paralympiakomitean ja Karelia-ammattikorkeakoulun yhteistyönä toteutettuun Valtti-ohjelmaan haki yhteensä 8 lasta ja nuorta. Ohjelman Kick Off -tilaisuus järjestettiin elokuussa Joensuun urheilutalolla. Tilaisuudessa olivat mukana ohjelmaan hakeneet perheet sekä 23 Karelia-ammattikorkeakoulun fysioterapiaopiskelijaa (valtit).

Joensuun liikuntapalvelut osallistuivat Joensuun Parafest -tapahtumaan 13.-14.8.2025 yhteisellä esittelypisteellä Joensuun seudun kansalaisopiston kanssa. Tapahtumassa esiteltiin muun muassa soveltavan liikunnan toimintavälineitä sekä EU- ja vammaisliikuntakorttia ja erityisliikuntakorttia. Soveltavan liikunnan toimintavälineet ovat varattavissa Joensuun liikuntapalveluilta yksityishenkilöiden, oppilaitosten ja ryhmien käyttöön. Tapahtuman aikana esittelypisteellä kävi arviolta 600 henkilöä.

Joensuu Areenalla järjestettiin soveltavan liikkumisen testipäivä 11.12., joka tavoitti noin 30 henkilöä. Maksuttomassa testipäivässä osallistujat pääsivät tutustumaan uuteen testausasemaan ja toimintavälineisiin sekä tekemään fyysisen toimintakyvyn mittauksia.

Joensuu lähti mukaan Ikäinstituutin koordinoimaan Voimaa Vanhuuteen -ohjelmaan. Kolmivuotiseen ohjelmaan osallistuvat kaikki Pohjois-Karjalan kunnat sekä useat yhdistykset. Ohjelman tavoitteena on kehittää ikäihmisille suunnattuja liikkumismahdollisuuksia sekä vahvistaa kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä.

Sisä- ja ulkoliikunta sekä Joensuu Areena

Vuoden aikana kahdessa uimahalleissa oli yhteensä 260 588 käyntiä, mikä on lähes 10 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Seniorikorteilla tehtiin yhteensä 77 446 uimahallikäyntiä, mikä on lähes 30 prosenttia kaikista uimahallikäynneistä. Vammaisliikunta-, vammaisavustaja- ja EU:n vammaiskorteilla toteutui yhteensä 9 429 käyntiä. Erityisliikuntakortilla käyntejä oli 8 585.

Joensuu Areenassa oli vuoden 2025 aikana yhteensä 232 700 käyntiä, mikä on jonkin verran edellistä vuotta vähemmän. Tapahtumia järjestettiin 30 kappaletta. Tapahtumien järjestämiset painottuivat loppuvuoteen. Konserttien osalta tuli myös muutamia peruuntumisia.

Ulkoliikunnan talvikausi oli huono. Ulkojäillä tuli monia katkoksia ja ulkojääkausi loppui poikkeuksellisen aikaisin jo helmikuun puolella. Hiihtokausi saatiin huonon lumitilanteen vuoksi aloitettua vasta tammikuussa, maaliskuussa jouduttiin sulkemaan latuosuuksia ja kausi päättyi huhtikuun alussa. Jäälatuja ei saatu tehtyä juuri lainkaan.

Liikuntapaikkarakentamisen saralla kuluneen vuoden aikana valmiiksi saatiin Mehtimäen jalkapallotekonurmen huoltorakennus. Vastaavasti alulle laitettiin Mehtimäen tekonurmen valoremontti ja huoltorakennuksen vesivahinkojen korjaukset sekä Niinivaaran hiekkatekonurmen uusinta. Myös Mehtimäki-alueelle tulevan uuden uimahallin suunnittelu käynnistyi.

Muita kuluneen vuoden liikuntaolosuhteita parantavia hankkeita olivat keskusta-alueella mm. Pataluodon luisteluolosuhteiden parantaminen (kaukaloiden paikkojen muuttaminen ja valojen uusinta), Niinivaaran uusi kaukalo, Koillispuiston ulkokuntosali ja parkkialueen laajentaminen sekä Rantakylän latupohjien parantaminen ja opastuksen uusiminen sekä Jaamatrailin opastuksen parantaminen. Lykynlammen frisbeegolf-radalle tehtiin väylien paranteluja vuoden 2026 SM-kisoja silmällä pitäen yhteistyössä liitokiekon kanssa. Lykynlammen myynti toi muutoksia ylläpitoon ja toimintaan Lykynlammella.

Pitäjissä jatkettiin reittirakennekunnostuksia Oravantaipaleella ja Vekaruksen ulkoilualueella. Pyhäselän Kalliojärven kierroksen pitkospuut uusittiin kokonaan. Reijolassa Hernesuon kuntoradan pinta viimeisteltiin kiviaineksin. Pieniä hiihtolatusiltoja uusittiin kirvesmiestyönä ja isompien siltarakenteiden kunnostamistarpeita ja –mahdollisuuksia tutkittiin kaupunkirakennepalveluiden kanssa (Kiihtelysvaara). Aktiivisesta toimijayhteistyöstä esimerkkinä on Louhiojan uimarannan toimintojen ylläpitojärjestelyt ja alueen jatkokehittämissuunnittelu. Tuupovaarassa ja Reijolassa oikaistiin tenniskenttien pintoja, Hammaslahden urheilukentällä tehtiin vesien johtumisen parantamistoimia. Kiihtelysvaaraan saatiin uusi kaukalo ja Enon liikuntahalliin toteutettiin kattoremontti.

Ulkona pidettävien tapahtumien rakentamiseen ja ylläpitoon osallistuttiin laulurinteen ja raviradan alueella järjestettyyn Lumipuistotapahtumaan, maakuntaviestiin sekä Snowcrossin MM-kisat.

Urheiluakatemia

Joensuun Urheiluakatemian toimintavuosi 2025 oli menestyksenkäs. Urheilijat saavuttivat yli 100 SM-italia ja 7 arvokisamitalia sekä lukuisia maajoukkue/arvokisaedustuksia. Joensuun Urheiluakatemian urheilijamäärä on 553.

Oppilaitosyhteistyötä kehitettiin aiempien vuosien tapaan. Riveria sai vuonna 2025 urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan. Yläkoulutoiminnan osalta pilotoitiin perjantain harrasteaukko kahdessa yläkoulussa.

Joensuun Urheiluakatemia uusi menestyssuunnitelma vuosille 2026–2030 valmistui vuonna 2025. Menestyssuunnitelma rakentaa vahvan perustan urheilijan kaksoisuralle, huippu-urheilumestykselle ja alueelliselle vaikuttavuudelle. Yhdessä tehden, vastuullisesti ja oppien – kohti elämän mittaista menestystä.

Marraskuussa 2025 julkaistu Mehtimäen valmennuskeskuksen taustavoimina ovat Joensuun urheiluakatemia, Itä-Suomen Liikuntaopisto (ISLO) ja Joensuun kaupunki. ISLO kouluttaa liikunnan ja urheilun kärkeosaajia ja vastaa valmennuspalvelujen tuottamisesta, urheiluakatemia tukee urheilijoiden kaksoisuria ja kaupunki tarjoaa laadukkaat olosuhteet ympärivuotiseen harjoitteluun monipuolisessa Mehtimäen urheilupuistossa.

Mehtimäen valmennuskeskus kokoaa yhteen urheilun huippuosaajat, valmentajat ja oppilaitokset. Valmennuskeskuksen missiona on parantaa Itä-Suomen urheilumenestystä hyödyntämällä alueen vahvaa osaamista, korkeatasoisia olosuhteita ja tiivistä yhteistyöverkostoa.

Valmennuskeskus tarjoaa urheilijoille sekä kuntoilijoille fysiikkavalmennusta, urheilufysioterapiaa, psyykkistä valmennusta, testauspalveluita ja asiantuntijaluentoja. Testauspalveluista vastaa Joensuu TestLab Mehtimäki, joka on Joensuu Areenalla toimiva Suomen monipuolisin ja modernein testausympäristö ja osa valmennuskeskuksen toimintaa.

Riskienhallinnan toteutuminen

Liikuntapalveluissa ei todettu merkittäviä riskejä vuonna 2025. Liikuntapalveluilla on palvelurakenteita kattavasti koko laajan Joensuun (2700 km²) alueella. Tämä haastaa liikuntaolosuhteiden ylläpitoa ja niiden turvallisuutta yhä vahvemmin. Uusi Kuluttajaturvallisuuslaki hyväksyttiin vuonna 2025. Laki velvoittaa entistä tarkemmin huolehtimaan myös vapaa-ajanpalveluista, joita liikuntapalvelutkin tuottavat. Samalla kun lailla edellytetään palvelun tuottajalta entistä tarkempaa otetta palveluiden riskeistä huolehtimisesta, se tuo haasteita kaupungin liikuntaolosuhteiden ylläpitoon. Näihin haasteisiin ja riskeihin vastaa myös kaupunginvaltuustossa 2025 hyväksytty uusi Joensuun liikumis- ja urheiluolosuhteiden kehittämissuunnitelma.

Taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden toteutuminen

Yhteiset palvelut	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Avustukset*				
Tuettujen seurojen/järjestöjen määrä	45	45		43
Avustukset yhteensä (brutto)	-218 791	-213 750		-213 750
Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen				
Ohjattuun toimintaan osallistuneiden lukum.	1 070	1 000	1 000	1 084
Seniorikorttikäynnit uimahalleissa	62 558	50 000	50 000	77 446
Urheiluakatemia				
Opiskelijoiden lkm	532	530	530	553
Toimintatulot	478 587	379 600	379 600	485 953
Toimintamenot	-1 223 987	-1 221 200	-1 007 450	-1 140 922
Toimintakate	-745 401	-841 600	-627 850	-654 969
*Avustukset siirretty talousarvionmuutoksessa hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen lautakunnan alle				
Sisäliikuntapaikat	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Toteuma
Uimahallit				
Käynnit lkm	237 549	280 000	280 000	260 588
Toimintatulot	1 000 113	1 049 900	1 049 900	996 490
Toimintamenot	-4 178 254	-4 349 900	-4 349 900	-4 272 781
Toimintakate	-3 178 141	-3 300 000	-3 300 000	-3 276 291
Mehtimäen urheilukeskus				
Joensuun Areena				
Tapahtumien lkm	50	40	40	30
Tapahtumakäyttö vrk	26	35	35	27
Liikuntakäyttö vrk	316	318	318	314
Suljettu vrk	15	12	12	20
Kokonaiskävijämäärä	242 100	250 000	250 000	232 700
Jäähallit				
Käyttöaste %	70 %	65 %	65 %	58
Toimintatulot	1 302 109	1 555 300	1 555 300	1 479 917
Toimintamenot	-6 773 279	-8 601 700	-8 601 700	-8 756 313
Toimintakate	-5 471 170	-7 046 400	-7 046 400	-7 276 396
Maaseutualueiden ulko- ja sisäliikuntapaikat				
Toimintatulot	100 893	87 200	87 200	120 155
Toimintamenot	-1 955 132	-1 799 200	-1 799 200	-1 765 568
Toimintakate	-1 854 239	-1 712 000	-1 712 000	-1 645 413
Liikuntapalvelut yhteensä				
Henkilöstömäärä				
Henkilötyövuodet yhteensä	76	81	81	76
Toimintatulot	2 881 702	3 072 000	3 072 000	3 082 515
Toimintamenot	-14 130 652	-15 972 000	-15 758 250	-15 935 584
Toimintakate	-11 248 950	-12 900 000	-12 686 250	-12 853 069

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 072 000	0	3 072 000	3 082 515	10 515
Toimintakulut	-15 972 000	213 750	-15 758 250	-15 935 584	-177 334
Toimintakate	-12 900 000	213 750	-12 686 250	-12 853 069	-166 819

Sitovuustason ylityksen selitys:

Tulotavoite ylittyi 10 000 euroa. Tulojen kertymää haastaa yhä enemmän se, että huolimatta uimahallien kävijämäärien kasvusta uimahallien tulot kuitenkin samalla laskevat. Tuloja nosti kuitenkin 63 000 euroa kertaluonteiset koneiden luovutusvoitot. Vastaavasti koneiden leasing hankinnoista tuli lisäkustannuksia 75 000 euroa. Lisäksi ylitystä selittää siivouksen ostopalveluiden kasvu. Näiden yhteisvaikutuksesta toimintakate ylittyi 167 000 euroa.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	7 740 000	0	7 740 000	7 985 237	245 237
Toimintakulut	-36 922 000	463 150	-36 458 850	-36 883 546	-424 696
Toimintakate	-29 182 000	463 150	-28 718 850	-28 898 309	-179 459

INVESTOINNIT

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan alkuperäiset varaukset vuoden 2025 investointeihin muodostuivat kulttuuripalveluissa kaupungintalo museon näyttelyn toteutukseen, taidemuseon näyttelyn toteutukseen, Hammaslahden kirjaston kalustamiseen sekä orkesterin tuolien ja nuottitelineiden hankintaan. Liikuntapalveluissa alkuperäiset investointivaraukset kohdistuivat liikuntapalveluiden kone- ja kalustohankintoihin. Syyskuussa tehtiin edelliseltä vuodelta kesken jääneistä investoinneista talousarvionmuutos.

Kulttuuripalveluissa kaupungintalon museoksi hankkeen toteutuksen investoinnit aloitettiin vuonna 2024 ja saatiin loppuun vuoden 2025 aikana (toteutui 98,3 %). Kaupungintalo museoksi näyttelyn toteutus jäi vielä kesken (n. 80 000 €) ja sitä jatketaan vielä vuonna 2026. Taidemuseo näyttelyn toteutus (200 000 €) siirtyy kokonaisuudessaan vuodelle 2026. Orkesterin nuottitelineet saatiin hankittua, mutta tuolien (18 000 €) toimitus tapahtuu vuonna 2026. Hammaslahden kirjaston kalustaminen ja varustaminen jatkuu (35 000 €) vuonna 2026. Kulttuuripalvelujen investoinneista toteutui näin ollen vain 62,4 %.

Liikuntapalvelujen investoinneista jäähallin kalustaminen aloitettiin vuonna 2024 ja saatiin päätökseen vuonna 2025. Lisäksi liikuntapalveluissa hankittiin sähkötrukki ja salibandykaukalo Joensuun Areenalle. Mehtimäen jalkapallon tekonurmelle hankittiin videotaulu. Lisäksi hankittiin jääkiekkokaukalo sekä latupohjien ja reittien kunnostukseen tarkoitettu ketjumurskain. Liikuntapalvelujen investoinneista jäähallin kalustaminen saatiin toteutettua 226 000 € pienemmillä kustannuksilla, jolloin liikuntapalvelujen kokonaisinvestoinnit toteutuivat 52,7 % vuonna 2025. Investointien toteumaan vaikutti jäähallin jäänhoitokoneen hankkiminen leasingsopimuksella.

INVESTOINNIT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointituotot	0	0	0	17	17
Investointimenot	-1 311	-925	-2 236	-1 346	890,2
Nettoinvestoinnit	-1 311	-925	-2 236	-1 329	907,2